

YANGI O'QUV METODIKASI

N. NZubaydova

Ilmiy raxbar

Akramov Asadbek Otabek o'g'li

Samarqand davlat chet tillari instituti

Annatsiya : *Ushbu maqolada inson vaqtini to'g'ri taqsimlay olmagani , muvaffaqiyatga erishishning yo'llari , inson ko'p malumotni oson yo'llar bilan miyyaga saqlab qolishi misol qilib ko'rsatilgan .*

Kalit sozlar : *Texnika , xotira , eslash , miyya , aql , umr , adaptiv .*

Odatda kitob oqidingiz , o'qib tugallaganimizdan keyin .Nima haqida edi ? bu kitob desak esimizdan chiqqan bo'ladi , gapirib bera olmaymiz . Vaholanki 200-300 ta kitob o'qib qo'ygansiz, keyinchalik biror kishi nima haqida ekanligini eslay olmaysiz. Men kitob o'qishda quyidagi usullar qo'llayman. Buni sizlarga ham, tavsiya qilaman. Siz ham bu usuldan foydalansangiz eslab qolishingiz va tushunishingiz oson bo'ladi. Avval, kitobni o'qiymiz, biror sahifa yoki bo'limni tugatganingizdan keyin yoningizda biror inson bordek o'qigan sahifangizni yoki bo'limni so'zlab berasiz. Sizdan biror savol so'ralsa, unga javob berish uchun eslashga harakat qilasiz. Eslashga harakat qilish xotiramizga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bir marta eslagan narsangizni yana bir marta eslay olasiz. O'qigan narsangizni eslay olmasligingiz mumkin emas, lekin bir marta eslab ko'rgan narsangizni eslay olasiz. Shu sababdan ba'zi voqea- hodisalar miyamizda, xotiramizda doimiy aylanib yuradi. Kitob o'qiyotganda videolar ko'rayotganimizda yoki biror ish- harakat bajarayotganimizda, shu narsalarni eslab qolmoqchi bo'lsangiz, uni to'xtating yoki qayta-qayta bajarib ko'ring.

Xotirani yaxshilash uchun yeydigan ovqatlarning ro'yxatini o'qishingiz mumkin. Xotirani yaxshilash uchun mnemonikani o'rganishingiz mumkin . Shuningdek xotirani yaxshilash uchun eng samarali va eng sodda usullardan biri, har kuni kech qurun yoki har soatda , har haftada , shunchaki bo'lgan voqealatni eslab yozishdir . Buni foydali tomoni shundaki neurobiologik tomondan eslab qolishda miyyada muammo tug'ulmaydi .Odamzot miyyaga xohlagancha malumot sig'diradi . Bir odamning umrida sodir bo'lgan hodisalar miyyani to'ldirishga ancha kamlik qiladi .Miyamizga qanchalik kuch berib ishlatsak ham , uning ataga 3/1 qismi ishlar ekan.Bundan bilib olishimiz mumkunki, odam miyyasi qancha kop narsa qabul qilsa , miyya bu odatga organib qoladi va keyingi safar bundaan ham ko'p ma'lumot hazm qila oladi . Bunga Al- Buxoriy , Navoiylar misol bo'la oladilar. Butun miyyasida shuncha ilm saqlagan insonlar ko'p.

Muammoni eslab qolishda : bitta narsani xotiraga saqlaganimizda millinatsiya o'ng tarafdin chap tarafga yuradi , eslaganimizda esa chap tarafdin o'ng tarafga yuradi . Mana shu yurish biroz qiyin kechishi mumkun Agar , mana shu holatni ko'p mashq

qilsak , bir narsa osonlashib boradi . Masalan she'rlar g'azallar yodlash va har xil asarlar.

Agar temir ishlatilmasa zanglaydi, agar suv harakatlanib turmasa ayniydi, agar inson fikirlamasa aqlda ham shunday holat yuz beradi ,
“Leonardo Da Vinchi”

Kunimizning qanday otkazishimiz bu umrimizni qanday o'tkazishimizdir (Annel Dillard) Umrimizda maqsadlarimiz bor .Lekin umrimiz bir uy bo'lsa kunimiz bir g'isht qanaqa bo'lsa uyimiz ham shunaqa bo'ladi , Shuning uchun har bitta kunni xohlagandek o'tkazishga harakat qilsak, bizni shunchaki umrimiz xohlagandek o'tib qoladi. Qachondir umrizda man

300-400 ta o'qiman demoqchi bo'lsangiz siz demak kuniga yarim soat o'qiydigan bo'lishingiz kerak . Kuningizni tarkibi bir xil .Bir kun ichida vaqt topa olmagan odam umri davomida vaqt topa olmaydi . Ertaga surish fikri keldi , chunki charchash hisobiga sursangiz umringizni ham ba'zi narsalarni shunday surib kelayotgan bolasiz .

Xulosa

Ba'zi o'quvchilar zerikishadi va juda oz qismi maqul tarkibga kiradigan tarkib orqali yo'llarni kashf etishi mumkun .Adaptiv o'qitish ushbu muammoning yechimini taklif etadi .Ta'lim mazmuni orqali shaxsiylashtirilgan yo'li yaratish uchun u o'quvchining avvalgi va hozirgi malumotlardan foydalaniladi . Adaptiv o'qitish tizimlari va eski tarkibni qachon ko'rib chiqish uchun eng yaxshi joylarni tavsiya qiladi . Ular , shuningdek , odamning jivojlanishini nazorat qilish uchun turli xil vosiytalarni taqdim etadilar . Ular darsliklarni o'qitish kabi uzoq yillik o'rganish amaliyotiga asoslanadi va kompyuter tomonidan qollab – quvvatlanadigan qatlamni qo'shadi .O'qish uchun sarflangan vaqt va o'z-o'zini baholash ballari kabi ma'lumotlar har bir o'quvchiga o'quv materiallari boyicha raxbarlik qilish uchun asos bo'lishi mumkin . Adaptiv o'qitish sinfdagi mashg'ulotlarda yoki o'quvchilar o'zlarini o'qitish tezligini nazorat qiladigan onlayn muhitda qo'llanilishi mumkin .

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Leonardo Da Vinchi , Oldindan ko'rib bo'lmaydi kitobi
2. Annil Dillard , The writing Life